

سنگ خط

سرشناسه: حافظ، شمس‌الدین محمد، - ۷۹۲ ق.
Hafiz, Shamsoddin Muhammad, 14th century

عنوان قراردادی: دیوان

عنوان و نام پدیدآور: دیوان حافظ / خط اکبر
نیکخو: مقدمه عبدالرضا قریشی‌زاده.

مشخصات نشر: تهران: فرهنگسرای میردشتی، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری: ۵۷۶ص: مصور(رنگی): ۲۱x۱۴ س.م.

شابک: ۷-۳۰-۴۰۰-۶۰۰-۹۷۸

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

موضوع: شعر فارسی - قرن ۸ ق.

Persian poetry - 14th century

شناسه افزوده: نیکخو، اکبر، ۱۳۳۴ -، خوشنویس

شناسه افزوده: قریشی‌زاده، سیدعبدالرضا، ۱۳۴۰

-، مقدمه نویس

رده‌بندی کنگره: ص ۱۳۹۶ PIR۵۴۲۴

رده‌بندی دیویی: ۸۲۲/۱ فا ۸

شماره کتابشناسی ملی: ۴۹۶۰۴۶۰

دیوان حافظ

خاک: اکبر نیکخو

رج: جر: ترانه متواضع

لیتو: نرانی: زاینده گویا

چاپ: ایبانه- ۱۳۹۶

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

شابک: ۷-۳۰-۴۰-۶۰-۹۷

ناشر: فرهنگسرای میردشتی

مقدمه: سید عبدالرضا قریشی‌زاده

صحافی: نمونه

مدیر تولید: علی زارعی

فرهنگسرای میردشتی
FARHANGSARA MIRDAŠHTI

انتشارات فرهنگسرای میردشتی

مشهد: چهارراه لشکر، بطرف میدان ۱۰ دی، پاساژ دینتپا

تلفن: ۳۸۵۴۴۵۱ - ۵۱، تلفکس: ۳۸۵۱۴۷۶۱ - ۵۱

www.mirdashtibook.com Info@mirdashtibook.com

بخش کتاب میردشتی

تهران: میدان انقلاب، ابتدای خیابان کارگر جنوبی، نبش

خیابان وحید نظری، مجتمع تجاری نادر، طبقه اول، واحد ۴

تلفن: ۴ - ۶۶۴۹۰۶۶۰ - ۲۱، فکس: ۶۶۴۹۱۹۶۸ - ۲۱

www.fmirdashti.com Info@fmirdashti.com

فہرست

۱۱	مجموعہ
۱۷	فرائد
۵۱۴	مشنور
۵۱۸	ساقی نامہ
۵۲۱	قطعات
۵۲۶	رباعیات
۵۲۶	قصائد
۵۵۷	مطلع الاشعار

بوجاهل

رواق منظر چشم آن شایسته کرم نمادند و آگاه خانه خانه
ان العینب خوابه شش الدین محمد حافظ شیرازی بزرگترین شاعر و شاعر ایرانی
سازگان درخشان پر ادب پاری است که شهرت جهانیش متن است مرزهای این
زمین را نور دست

حافظ در ادبیات ایران چون با وجود سوزان توانا کوهری بهیاست و یاسخ شاعر
جامع الاطراف چون در اکثر بهیم و با سبزه باغی دوزی هنرمند و دیوبی و دانشمند
کتابخانه است که به مدد دانش نهی فوق العاده و استادی جامع خود از علوم و فنون
باساده ترین کلمات بیابارین ترکیبات ادق و غالب غزلی شاعرانه و با خلق
کرد و با ذهن خلاق و تحلیلی و تخیلی و تصاویر و کلمات و نشانی از پدید آمدن
و بسکتی برای انسان اترسیم کرده است

حافظ شاعری انسانی با اندیشه های جهانی است و فراتر از عصر خویش انسان گویای او

حدیث نفس همه فرزندان آدم است از ازل تا بهابد؛ وجه غالب مضامین غزل های اعلیٰ
بر درونمایه عرفانی شور و شوق و امید است؛ اگر چه گاه از بیوفایی یاران در روزگار ناموفق
دلگشای شود و در پی آبی سر و شکوه سر سید مکه؛

سینه لاله در دست ای دریا مری دل تنهایی حبان آمد خدارا بهی
تا دیری نمی پاید که شب سرد نویدی اش با طبع آفتاب فروغ خوشدلی کنی
چسبن نغمه ساز میکند که؛

ای سوزنده چه در دافتنی غریبه باشد اندر پرده زریه های پنهان چشم منجم
معروف است که در وجه تفأل است که در بوی او نشایسچکا و مایوس میکند و همه خوشدلی
کامرو میگرداند. این اغراق که گاهی با ذوق و استهسان سرایی های و تندی را
وارا و تمدن حافظ آخته شده بی این عاصرت که حافظ دیوانی تاج امید خوشدلی
حافظ برخلاف بسیاری از سخنوران ادب پارسی و فارسیان که عالم را شیخ و فیلسوف
بودند و شعر هم می سرودند. بگفته شاعری است که خبر شعر پیشه می نداشت و در دستان

شعر و صفا غزل به دست کرچه مستید بی چند نیز از او به یادگار مانده تا معده اشعار
در قالب غزل است.

در علمای فارسی معمولاً یکی از ابیات از صلابت قدرت بلاغی خاصی برخوردار است
که بعنوان شاه بیت غزل تلقی میشود کاربرد وی تازه پیدا میکند و گاهی بعنوان ضرب المثل
نقل میشود و روح می یابد مکرر و توجه ویژه حافظ بر قالب غزل و سبب آن
که در علمای ادب این نکته را می ایست غزل شاه بیت است موجب جوش
شعر حافظ را به لحاظ تأثیر فراوان در نمایان آفرین کریم ترجمانی از قرآن میدانند و
مفاهیم شعرا و باین بای کلام وحی یونان را منسبت می بخشیده و میان
ایرانیان را احترام خاصی بخود اگر کرده است. علاوه بر الفاظ و ابیات و بیجا
قرآنی که بیشترین کاربرد او شعر حافظ دارد اصطلاحات علوم و فنون و فلسفه و ادبیات
کرشمه ماسویقی و هماری و نجوم و نگارگری در دیوان او کاربرد وی چسبیده اند و
با طرف و وقت خاص خود اصطلاحات به شیوه ای استادانه همچون کفنی در نشان

بر حلقه کنشتری های داود خوانند و میخوانند

و آسمان به عجب که گفت حفظ
سرود هر سه بر حق آورد میا
از منظر نیایی شناسی سخن کی از آرایه های بی شعر حافظ ایام است حافظ به بدو
کسترد و تسلط خود بر علوم و فنون دست یخته دانی خوش به کارگیری این آرایه های
به رفیت خاصی دست یافته است. ایام در شعر حافظ دیگر نوز است بدینان که با یک
خوان میسر و در می بر خوانده کشوده میشود با کمال از خواندن موزی تازه تر کشف میکند.
بدین ترکیب رازهای نیایی شناسانه شعرا به وسعت دانش جهان بینی
خواننده گسی. رد و است که عارف علمی هر یک به تناسب میزان بصیرت
خود از شعرا بهره مند میگردند.

و بایستی حواشی شعر خود و توانایی در فهمیدن این امیستاید اما این تیش
بدور از خود شکفتی است؛ او را از محبوبیت خود را عارف هم در است قرآن می
حدید میری ای ست نظم بر حافظ قبول خاطر و لذت از آن آوازه

در نگاه حافظ سخن گفتن از توانایی های خدا وادی فضائل از بهشت نوعی شکرگزاری
 است و مدایعی که فرمان الهی به سرور کائنات محمد مصطفی که فرمود، و انما نمتد ربک
 ای پیامبر نعمت های پر درکارت ابا کوثر

یون حافظ موهبتی الهی است به برتری کج خیمه ای از جند از میراث جهانی برای
 فارسی زبان نمایی سرساز و برای غیر فارسی زبانان همی مساز است حافظ زبان
 گویای شعرش با همه ای دشمن هر گوید و آرزو و تمایلات آنان ابا کوثر میکند
 چنان حرف دل خواننده ایان میند که گوید از این بخت کتاب دل و آگاه است درون
 او را خوانده است. شاید یکی از روزنامه نگاران و سرور شعر حافظ و دوستی همه آید
 او را شناخته اند این نکته است سخن درباره شعر حافظ با ریاضات مانند
 این شرح مینایت کزن با گفتند حرفی است از بهراران که در عبارت

سید عبدالرضا قزوینی زاو

برستان ۱۳۸۹

